

Історія львівської анатомічної школи сягає своїми витокami XVIII століття, коли спеціальною постановою уряду Австро-Угорщини від 13 січня 1773 року до Галичини було скеровано групу з п'яти фахівців – двох докторів медицини – Андреаса Крупіньскі і Яна Спавенті та трьох хірургів-акушерів – Яна Вальца, Франца Огессера і Антона Кремлера з метою створення Collegium medicum – Медичної Колегії, яка мала перевіряти лікарні, аптеки, всіх, хто надавав медичну допомогу, а також організувати навчання медицини в Галичині за австрійським зразком. Групу очолив випускник медичного факультету Віденського університету (1772) Андреас Крупіньскі (11.11.1744, м. Беяни, Польща — 27.04.1783, Львів).

Цього ж 1773 року Андреас КРУПІНЬСКИ і розпочав викладання анатомії у новоствореному Львівському медичному колегіумі “Collegium medicum”. А вже в 1774-1775 роках професор Крупіньскі видає 5-томний підручник з анатомії, який крім відомостей про будову людського тіла містить описи різних хвороб, способи їх лікування, багато рецептів; трактатів про гарячку, причини її виникнення і засоби лікування. Зокрема, у томі «Остеологія», автор детально описує будову і хвороби зубо-щелепного апарату.

Професор Андреас КРУПІНЬСЬКІ

За час своєї праці у Львові професор Крупіньські зібрав унікальну бібліотеку праць видатних науковців із медицини, природничих і гуманітарних наук, яка налічувала понад 6 тисяч томів і становила основу бібліотеки медичного факультету та опрацював план відкриття медичних і фармацевтичних училищ у районних центрах Галичини. За 12 років існування медичного колегіуму його керівником професором Андреасом Крупіньські проведена підготовча робота, що завершилася відкриттям медичного факультету Львівського університету. І вже 16 листопада 1784 року, згідно з указом імператора Йосифа II, у Львівському університеті відбулось урочисте відкриття медичного факультету, де першим завідувачем кафедри анатомії став ще один випускник медичного факультету Віденського університету професор Антон Йозеф МАРГЕР (24.10.1748, Відень, Австрія — ?), згодом – декан медичного факультету (1792-94, 1803-04) Львівського університету. Його наступник професор Петер КРАУСНЕКЕР (10.08.1766, Відень, Австрія — 1832, Львів), пройшовши шлях від помічника хірурга (1784-87) та прозектора (1787-91), в 1791 році очолив кафедру анатомії, якою керував до 1803 року, а згодом зайняв посаду ректора (1823-24) Львівського університету.

Професор Петер КРАУСНЕКЕР

Професор Крауснекер став організатором та засновником анатомічного музею, зібравши унікальну колекцію анатомічних і патологоанатомічних препаратів – відтоді викладання анатомії супроводжувалось демонстрацією музейних експонатів. Професійні інтереси професора Крауснекера поширювались і на практичну і на теоретичну галузі медицини – саме він організував у Львові пункт безкоштовного щеплення проти віспи, де працював особисто, уклав каталог колекції Львівського університету з природничої історії, заснував стипендії для студентів медицини у Львівському університеті.

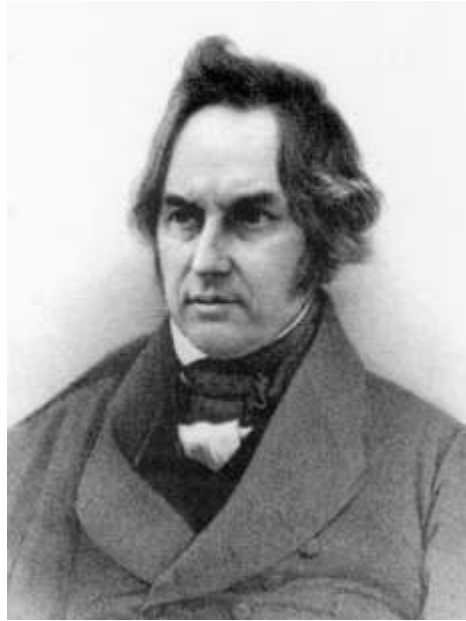
З 1793 до 1805 року на кафедрі анатомії працював професор Йоган Валентин ГІЛЬДЕНБРАНД (8.04.1763, Відень, Австрія — 31.05.1818, Відень, Австрія), який після завершення навчання у Віденському університеті в 1784 році приїхав до Львова і невдовзі став одним з найавторитетніших львівських лікарів свого часу.

Професор Гільденбранд – автор посібника для хірургів, посібника з боротьби з чумою, монографії про обмеження та ліквідацію епідемій, праці з практичними настановами з медицини з основами нозології та спеціальної терапії у 4-х томах.

Професор Йоган Валентин ГІЛЬДЕНБРАНД

Однак, 1805 р. через геополітичні зміни, зумовлені Наполеонівськими війнами, Університет перенесено до Кракова, а в приміщеннях медичного факультету у Львові функціонував Медикохірургічний інститут – університетська медична школа, яка, однак, не надавала дипломів доктора медицини, а лише хірургії та акушерства. Проте з 1817 року для майбутніх медиків було відновлено навчання на кафедрі анатомії тепер вже Медикохірургічного інституту, очолюваній професором Йозефом БЕРРЕСОМ (18.03.1796, м. Гедонін, Чехія — 24.12.1844, Відень, Австрія) – також випускником медичного факультету Віденського університету.

Професор Йозеф БЕРРЕС

За роки роботи у Львові професор Беррес не лише розширив і збагатив анатомічний музей університету, він брав участь і в громадському житті міста, активно долучився до ліквідації епідемії холери, за що був відзначений званням Почесного громадянина м. Львова (1831). В 1832 році він отримав запрошення очолити кафедру анатомії своєї alma mater – Віденського університету, де й працював до 1844 року.

Після від'їзду професора Берреса до Відня кафедру анатомії у Львові очолив випускник медичного факультету Празького університету професор Антон Франц ГАЙНДЛ (14.09.1803, м. Літомнержіце, Чехія — 25.09.1855, Відень, Австрія). Обіймаючи посаду завідувача кафедри до 1842 року, він працював над удосконаленням анатомічної техніки, захистив дисертацію з міології та став одним з організаторів медичної допомоги психічно хворим.

Від 1842 року більше ніж на сім десятиліть керівництво кафедрою анатомії у Львівському університеті незмінно належало випускникам медичного факультету Віденського університету, що, без сумніву, наклало свій відбиток на формування традицій львівської анатомічної школи. В 1842 професора Гайндла на посаді завідувача кафедри змінив Карл НАГЕЛЬ (18.09.1815, Львів — 1874, Львів). Після закінчення університету в 1839 році

він широко практикував, був членом Лікарського товариства Відня, а згодом – Спілки практикуючих лікарів Львова. Очолюючи кафедру анатомії у Львові до 1850 року, Карл Нагель займався проблемами загальної та спеціальної мікроанатомії.

Його наступник Август Крістіан ФОЙГТ (21.08.1808, м. Броди Львівської обл. — 10.02.1890, м. Броди Львівської обл.) очолював кафедру анатомії з 1850 до 1854 року. На час прибуття до Львова Август Фойгт мав досвід роботи асистентом і прозектором Віденського анатомічного інституту (1842-1844), професором Віденського університету (1844-1847) та професором анатомії Медико-хірургічного інституту в м. Любляна (1847-1850).

Професор Август Крістіан ФОЙГТ

За час роботи у Львові професор Фойгт багато уваги надавав розбудові анатомічного музею, поповнив його обладнанням для проведення анатомічних дослідів та анатомічними препаратами периферійної нервової системи.

Професор Юліус ПЛАНЕР/ПЛАУЕР (13.08.1827, Відень, Австрія – 25.07.1881, Грац, Австрія), що керував кафедрою впродовж 1855-1863 років, багато уваги приділяв описовій і топографічній анатомії, першим описав

рідкокристалічну структуру холестеролу, досліджував взаємозв'язок між появою пігментних гранул в крові та летальним закінченням різних нозологічних форм патології.

Значно збагатив експозицію анатомічного музею, поповнивши його препаратами судин, професор Ернст РЕКТОРЖИК (14.12.1834, Брно, Чехія — ?).

Професор Ернст РЕКТОРЖИК

Професор Ректоржик після закінчення Віденського університету (1858) впродовж трьох років працював на посаді професора кафедри анатомії Віденського університету (1861-1863), а по приїзді до Львова з 1863 до 1874 року обіймав посаду завідувача кафедри анатомії Львівського університету.

Проте чисельність населення Львова неухильно зростала і забезпечувати належний рівень охорони здоров'я невеликою кількістю висококваліфікованих лікарів було дуже складно, що особливо відчувалось під час доволі частих епідемій. Тому протягом десятків років львівські медики і професори Львівського університету докладали значних зусиль, щоб переконати місцеву владу і парламент Австрії у доцільності поновлення у Львівському Університеті медичного факультету.

Нарешті 25 жовтня 1891 р. цісар Франц Йосиф I затвердив відповідний указ, а під тиском спільноти Львова магістратом безкоштовно було відведено 5 моргів землі на вул. Пекарській та 30 тисяч золотих для будівництва необхідних приміщень медичного факультету університету, серед фундаторів якого був вже добре знаний на той час не лише у Львові, але й серед європейських медиків професор Генрик Кадий.

9 вересня 1894 р. у Львові відбулося повторне офіційне відкриття медичного факультету університету. На урочистість прибув сам цісар, який вмуровував золоту кельню під стінами майбутнього морфологічного корпусу. А вже 13 жовтня 1894 року в новозбудованому корпусі професор Генрик Кадий (23.05.1851, м. Перемишль, Польща — 25.10.1912, Львів), перший завідувач кафедри нормальної анатомії і гістології (1881-1894 рр.) відновленого медичного факультету, прочитав студентам першу лекцію з анатомії.

Генрик КАДИЙ народився 23 травня 1851 року в місті Перемишль (Польща). У 1869 році закінчив гімназію у Львові, в 1869-1870 рр. вивчав медицину в Ягеллонському (Краків), а в 1870-1875 рр. у Віденському університетах. Ще під час навчання він виконав першу наукову працю про кровоносні судини плеча. У 1875 році здобув ступінь доктора медицини.

Після закінчення медичного факультету Віденського університету у 1876-1878 роках працював асистентом кафедри описової анатомії Ягеллонського університету під керівництвом професора Людвіга Тайхмана, Тут він оволодівав технікою наповнення кровоносних і лімфатичних судин, проводив гістологічні та ембріологічні дослідження, захопився порівняльною морфологією. У 1878 році Генрик Кадий став доцентом кафедри порівняльної анатомії Ягеллонського університету.

Професор Генрик КАДИЙ

У жовтні 1881 року доцент Краківського Ягеллонського університету чудовий препаратор, гідний учень професора Тайхмана, Генрик Кадий був рекомендований на посаду професора кафедри описової та патологічної анатомії щойно відкритої у Львові Ветеринарної школи. Її офіційна повна назва звучала так: Цісарсько-королівська Ветеринарна школа зі школою кування коней з клінікою-стаціонаром для тварин у Львові. Школа розташувалася на території нинішнього факультету ветеринарної медицини Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького і складалась з навчального корпусу, клінік-стаєнь, прозекторію та кузні. Через 4 роки – 19 лютого 1885 року школа видала свої перші п'ять дипломів ветеринарного лікаря.

Кафедру описової і патологічної анатомії у Львівській Вищій ветеринарній школі професор Генрик Кадий очолював з 1881 до 1894 року, за сумісництвом завідуючи кафедрою патологічної анатомії і загальної патології цього ж навчального закладу (1881-1890 рр.) та кафедрою зоології Львівського університету (1882-1884 рр.).

У Львові професор Кадий провадив активну наукову та громадську роботу. В 1887 році його обрано президентом Львівського лікарського

товариства, а з 1889 року професор Генрик Кадий – член-кореспондент Польської Академії Наук у Кракові.

В кінці 1891 року після підписання указу про відновлення медичного факультету у Львівському університеті саме професор Генрик Кадий активно включився в організацію та керівництво будовою корпусів «Клінічного містечка» медичного факультету по вулиці Пекарській та вулиці Піярув (нині – вул. Некрасова), де планувалося будівництво 3 корпусів для 9 кафедр теоретичної медицини, хірургічної і терапевтичної клінік, пологового будинку.

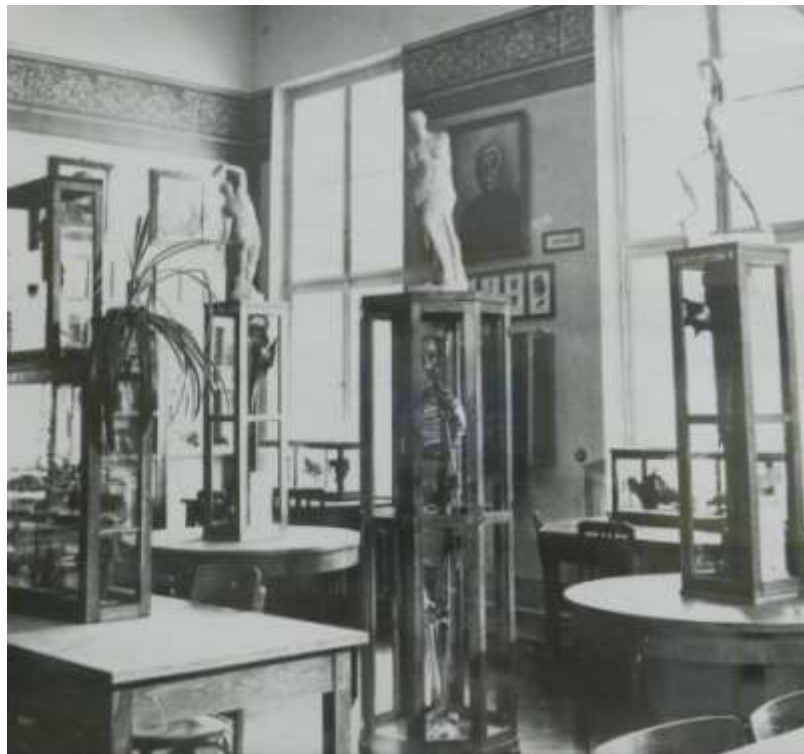
Зокрема морфологічний корпус Львівського медичного університету побудовано за проектом Юзефа Браунзайса, виконаним у співпраці з професором Генриком Кадием і архітектором Іваном Левинським.

Морфологічний корпус Львівського університету, побудований у 1894 році за проектом Юзефа Браунзайса, виконаним у співпраці з професором Генриком Кадием і архітектором Іваном Левинським.

Саме професор Кадий і став першим завідувачем кафедри нормальної анатомії і гістології (1881-1894 рр.), а згодом – завідувачем кафедри нормальної і топографічної анатомії (1894-1912 рр.).

У цей період Генрик Кадий залишає академію ветеринарної медицини і присвячує всі свої сили і знання організації кафедри описової анатомії. Згідно до найбільш прогресивних навчальних планів він налагодив лекції та практичні заняття для студентів, створив анатомічний музей, для якого підготував нову колекцію препаратів, організовував бібліотеку анатомічної літератури.

Анатомічний музей

Лекційна аудиторія морфологічного крпусу у якій професор Генрик Кадий читав лекції з анатомії, гістології та топографічної анатомії

Бібліотека кафедри анатомії

Навчальні (препарувальні) зали кафедри анатомії

Разом зі своїми помічниками (2 асистенти, демонстратор і 2 особи обслуговуючого персоналу) професор Кадий організував наукову роботу кафедри анатомії, до якої залучав і студентів. Його вважали неперевершеним майстром анатомічних препаратів. Він уперше запровадив методику виготовлення корозійних препаратів із застосуванням целюлози і парафіну, вперше використав солі важких металів для фарбування нервових клітин, формалін – для консервації трупів. Прецизійність, з якою були виготовлені його препарати, викликали загальний подив фахівців.

В 1895 році за сприяння професора Г. Кадия відбулося відкриття кафедри нормальної фізіології, яка зайняла другий поверх анатомічного корпусу і розпочала роботу під керівництвом професора Адольфа Бека. Наступного, 1896 року від кафедри анатомії було відокремлено кафедру гістології та ембріології, завідувачем якої за сумісництвом теж став професор Г. Кадий (1896-1898 рр.). В цьому ж році було завершено будівництво і часткове обладнання ще двох навчальних корпусів по вулиці Пекарській, відкрито кафедри патологічної анатомії, загальної патології, лікарської хімії і фармакології.

В 1896 році було створено раду-колегіум медичного факультету і професора Кадия обрано першим його деканом (1896-1897 рр, 1911-1912 рр.), а згодом – ректором (1898-1899 рр.) Львівського університету.

Територія «Клінічного містечка» по вул. Пекарській

Коло інтересів Генрика Кадия крім медицини та ветеринарії поширювалось і на фармацевтичну індустрію. В 1899 році у Львові була заснована хіміко-фармацевтична фабрика «Тлен». Ця фабрика належала товариству з обмеженою відповідальністю, раду якого очолював тодішній ректор Львівського університету професор Генрик Кадий. На початок ХХ століття на фабриці працювало 70 робітників, два дипломованих хіміки та два механіки. Тут було «передове обладнання і мотор на 12 кінських сил». На фабриці «Тлен» виготовляли мурашину та азотну кислоту, перекис водню, очищену сірку, нітрат срібла, нітрат і саліцилат вісмуту, тіоформ, дерматол, гірчичники, вуглекислі солі для ванн, лікувальні мила, вату, марлю, бинти.

В 1901-1907 роках професор Кадий був редактором «Polskiego Archiwum Nauk Biologicznych i Lekarskich», що почав виходити за його ініціативою.

Та при всій різноманітності інтересів професора Генрика Кадия головною справою його життя залишалась анатомія. В різні періоди професійної діяльності на кафедрах анатомії Ветеринарної школи та медичного факультету Львівського університету він вивчав анатомію залоз внутрішньої секреції, серцево-судинної системи; особливості

кровопостачання різних органів, зокрема, спинного мозку людини; порівняльну анатомію ссавців; порівняльну анатомію членистоногих; удосконалення методів виготовлення постійних анатомічних препаратів, зокрема, з використанням оригінальної маси для наливки судин, заключення м'яких тканин у парафін, консервацію анатомічних препаратів формаліном; удосконалював метод імпрегнації нервових клітин солями важких металів.

Перу професора Кадия належить близько 40 наукових праць, серед них словник медичної термінології, енциклопедичні статті, 2 монографії, присвячені проблемі реформування вищої ветеринарної освіти. Генрик Кадий підготував 3 професорів, відзначений численними дипломами за розробку нових методик та виготовлення анатомічних і гістологічних препаратів.

На IX з'їзді польських лікарів і біологів професора Генрик Кадия було відзначено за розробку методики застосування парафіну для виготовлення анатомічних препаратів тривалої фіксації. Для консервації трупного матеріалу він користувався формаліном (або запропонував використовувати формалін ?) і цей метод описав в одному з номерів «Polskiego Archiwum Nauk Biologicznych i Lekarskich».

Професором Кадием розроблено спосіб фарбування нервових клітин за допомогою солей важких металів. Високе визнання вчених дістала його наукова праця про будову та топографію кровоносних судини спинного мозку людини.

Очолюючи кафедру нормальної анатомії медичного факультету Львівського університету, Генрик Кадий організував фото- та гістолабораторію, створив фундаментальний анатомічний музей, заснував львівське анатомічне товариство.

Генрик Кадий користувався загальною пошаною і визнанням як у наукових університетських колах, так і серед львівської інтелігенції. Сучасники відзначали глибоку ерудицію вченого, широке коло його зацікавлень. Він добре знав і любив музику, грав на скрипці, брав участь в аматорських концертах квартету, належав до музичного товариства. Колеги

глибоко шанували його як людину незламних принципів, доброго характеру. Щиро любила і поважала його академічна молодь. Генрик Кадий добре ставився до українського населення та студентів-українців. У нього вчився, а згодом працював асистентом Мар'ян Панчишин, який під керівництвом професора виконав працю «Пластична реконструкція пірамід нирки». Коли професор Кадий був деканом, четверту частину всіх студентів на медичному факультеті становили українці.

Життя професора Генрика Кадия обірвалось раптово і трагічно – він помер внаслідок септичного зараження після бальзамування тіла намісника Галичини 25 жовтня 1912 року.

Сьогодні у вестибюлі морфологічного корпусу Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького встановлено погруддя організатора і першого керівника кафедри анатомії людини, вченого з європейським іменем професора Генрика Кадия.

Та найкращим пам'ятником видатному вченому залишаються два фундаментальні анатомічні музеї – Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького та Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького – засновником яких був професор Генрик Кадий. Він вперше запровадив методику виготовлення корозійних препаратів із застосуванням целюлози і парафіну та (Повтор) особисто виготовив багато анатомічних препаратів, серед котрих значна частина музейних, які вже більше століття служать чудовим демонстраційним матеріалом для студентів та донині мають значну наукову цінність.

Після смерті професора Кадия кафедру анатомії очолив його учень, випускник медичного факультету Львівського університету Юзеф Антоній МАРКОВСЬКИЙ (МАРКОВСКИ) (29.10.1874, Львів — 29.05.1947, м. Домброва Гарнувска, Польща).

Після закінчення навчання в університеті (1900), він проходив стажування в Неаполі, Трієсті, Інсбруку, брав участь в роботі служби

Червоного Хреста у Львові, заснував Анатомічний музей Познанського університету.

За три десятиліття, впродовж яких професор Марковський керував кафедрою анатомії у Львівському університеті (1913-1943 рр.), тут було створено кілька наукових лабораторій, чудову фахову бібліотеку рівня найкращих бібліотек Європи.

Професор Юзеф Антоній МАРКОВСЬКИЙ

Професор Марковський підготував 4 професорів, започаткував проведення рентгенанатомічних досліджень, створивши рентгенлабораторію, обладнану найсучаснішим на той час рентгенівським апаратом, що й досі використовується для наукової роботи кафедри.

Коло наукових інтересів професора Марковського включало вивчення анатомії центральної нервової та серцево-судинної систем, дослідження остеогістогенезу людини, розвитку і будови артеріального та венозного русла твердої мозкової оболонки, токсичного впливу нікотину на діяльність серцево-судинної та дихальної систем.

Паралельно з курсом анатомії для студентів медицини у міжвоєнний період читався курс антропології, а в травні 1940 року від кафедри

нормальної і топографічної анатомії відокремилась кафедра топографічної анатомії з оперативною хірургією.

Рентген- і фотолабораторії кафедри анатомії.

В 1944 році кафедру нормальної анатомії очолив декан медичного факультету Львівського медичного інституту професор Тадеуш МАРЦІНЯК (30.10.1895, Львів — 26.08.1966, Варшава). Закінчивши медичний факультет Львівського університету (1922) він провадив наукові дослідження,

присвячені вивченню нормального і патологічного морфогенезу різних органів та систем, тератології та біомеханіки.

Професор Тадеуш МАРЦІНЯК

В 1930 році захистив дисертаційну працю «Про невідповідність розвитку хребта і спинного мозку у плодів людини» Професор Марціняк є автором близько 40 наукових робіт, серед них – 2 монографії та підручник з нормальної анатомії людини в 5-ти томах, підготував двох професорів.

Професор Тадеуш Марціняк керував кафедрою нормальної анатомії впродовж 1944-1945 років. Змінив його на цій посаді випускник медичного факультету 1-го Харківського медичного інституту професор Олександр Анатолійович ОТЕЛІН (31.12.1904, м. Тульчин Вінницької обл. — 20.02.1981, Санкт-Петербург, Росія).

Професор Олександр Анатолійович ОТЕЛІН

Впродовж короткого перебування на цій посаді (1945-1946 рр.), професор Отелін багато уваги приділяв науковій роботі – вивченню макро- та мікроскопічних взаємовідношень нервових елементів, судин і залоз людини, дослідженням іннервації кісток, окістя, впливу порушень іннервації на розвиток патологічних змін у кістках.

Результати наукових досліджень професора Отеліна опубліковано більше ніж у 100 наукових працях, 3 монографіях, розділах підручників і атласу анатомії людини.

В 1946 кафедру очолив професор Андрій Павлович ЛЮБОМУДРОВ (9.03.1895, Москва, Росія — 18.06.1972, Львів). Син військового лікаря, після закінчення Петербурзької військово-медичної академії (1919) залишився працювати на кафедрі нормальної анатомії, якою керував один з основоположників функціональної анатомії, академік В. М. Тонков.

Професор Андрій Павлович ЛЮБОМУДРОВ

В 1923 році Андрій Павлович захистив кандидатську дисертацію «Артерії, які живлять м'язи плеча і передпліччя людини». Впродовж 1928-1930 років А. П. Любомудров проходив стажування на кращих кафедрах анатомії університетів Франції та Німеччини, в лабораторії професора Шарпі у Парижі, а після повернення з-за кордону одержав запрошення очолити кафедру нормальної анатомії в Івановському медичному інституті, де в 1938 році захистив докторську дисертацію на тему «Морфологія колатерального кровообігу шийної ділянки (анатомо-експериментальне дослідження на собаках).

Маючи великий досвід наукової та адміністративної роботи, професор Любомудров керував кафедрою анатомії людини Львівського медичного інституту впродовж 24 років (1946-1970 рр.).

Основними напрямками наукових досліджень, що велись на кафедрі в ці роки стало вивчення функціональної анатомії судинної системи, зокрема ангіоархітектоніки і колатерального кровоплину органів у нормі та при різних патологічних станах, мікроанатомії периферійної та центральної нервової системи.

*Професор А. П. Любомудров і колектив кафедри нормальної анатомії
1956 рік*

Під керівництвом професора Любомудрова виконано 26 кандидатських та 3 докторських дисертації, його перу належить більше 90 наукових праць.

Професор Андрій Павлович Любомудров був організатором і беззмінним головою Львівського наукового товариства анатомів, гістологів та ембріологів, організатором і першим науковим керівником студентського наукового товариства інституту, брав активну участь в організації наукових з'їздів та конференцій.

Впродовж 1948-1953 років професор А. П. Любомудров був проректором з наукової роботи Львівського медичного інституту.

Професор А. П. Любомудров працює з студентами-гуртківцями.

Лекцію читає професор А. П. Любомудров

*Професор А. П. Любомудров і колектив кафедри нормальної анатомії
1967 рік*

Багато його учнів стали відомими вченими, керували кафедрами та лабораторіями різних навчальних і наукових закладів України. Один з них – професор Євген Іванович ГОНЧАРЕНКО (30.08.1921, м. Татарбунари Одеської обл. — 11.12.1979, Львів) став наступником професора Любомудрова на посаді завідувача кафедри анатомії людини Львівського медичного інституту, яку очолював впродовж 1970-1972 років, продовжуючи та розвиваючи вже традиційні для львівської анатомічної школи напрямки наукових досліджень – особливості кровопостачання різних органів і ділянок тіла людини, кровопостачання нервів.

Професор Євген Іванович ГОНЧАРЕНКО

В 1952 році Є. І. Гончаренко захистив кандидатську дисертацію «Артеріальне кровопостачання блукаючого нерва, його вузлів і головних гілок», а в 1970 році – докторську дисертацію на тему «Функціональна морфологія артеріального кровопостачання таза при прямому і колатеральному кровоплині».

*Професор Є. І. Гончаренко і колектив кафедри нормальної анатомії
1970 рік*

Професор Гончаренко Є. І. – автор близько 150 наукових праць, особливо багато уваги він приділяв вдосконаленню та розробці нових методів вивчення кісткової тканини, зокрема – біологічної мацерації кісток.

З 1972 до 1982 року кафедру очолював професор Василь Федорович ВІЛЬХОВИЙ (11.03.1918, с. Устивиця Полтавської обл. — 26.05.2000, Львів).

Випускник медичного факультету 1-го Харківського медичного інституту (1941) В. Ф. Вільховий продовжив напрямок досліджень, започаткований професором Марковським – вивчав рентгенанатомію трубчастих органів людини, кровоносних судин, жовчних, підшлункових та слинних проток, сечовивідних шляхів. Свою працю у Львівському медичному інституті починав на посаді асистента кафедри оперативної хірургії з топографічною анатомією в 1946 році.

Професор Василь Федорович ВІЛЬХОВИЙ

На цій кафедрі виконав і захистив в 1952 році кандидатську дисертацію «Хірургічна анатомія внутрішньої сонної артерії і перев'язка її в

сонному каналі та біля зовнішньої основи черепа». Від 1953 року працював на кафедрі нормальної анатомії, спочатку на посаді асистента, а після захисту в 1965 році докторської дисертації на тему «Рентгенанатомія великих судин в нормі та при деяких видах патології», доцента (1966) і професора (1968).

Перу професора Вільхового В. Ф. належать фундаментальні посібники з рентгенанатомії, він є автором близько 130 наукових праць, серед яких 4 атласи, монографії, посібники, 2 авторські свідоцтва на винаходи, підготував 7 кандидатів наук.

З 1982 до 1988 року кафедрою керував професор Лев Михайлович ЛИЧКОВСЬКИЙ (8.05.1924, м. Несвіж, Білорусь — 20.09.1993, Львів).

Професор Лев Михайлович ЛИЧКОВСЬКИЙ

Після закінчення Львівського медичного інституту в 1954 році, аспірант кафедри нормальної анатомії Л. М. Личковський виконав під керівництвом професора Любомудрова кандидатську дисертацію «Артеріальне кровопостачання твердої оболонки головного мозку при прямому і колатеральному кровообігу», яку захистив в 1958 році. Лев Михайлович Личковський розпочав дослідження, що стали основою нового напрямку в науковій роботі кафедри нормальної анатомії – вивчення

порівняльної анатомії судин ока хребетних, можливостей медикаментозної корекції деструктивних змін ішемізованих тканин і органів в експерименті. В 1969 році захистив докторську дисертацію на тему «Функціональна морфологія колатерального кровообігу ока». Фундаментальні праці професора Личковського з порівняльної анатомії судин очного яблука отримали високу оцінку і викликали надзвичайне зацікавлення міжнародної спільноти морфологів на Всесвітньому конгресі у Гельсінкі (1982). Результати його наукових досліджень висвітлені більше ніж у 110 наукових і навчально-методичних працях, під його керівництвом виконано 5 кандидатських та одна докторська дисертації.

В 1988 році завідувачем кафедри нормальної анатомії Львівського медичного інституту став доцент Михайло Андрійович НЕТЛЮХ (25.10.1932, с. Брище Львівської обл. — 4.01.2001, Львів).

Хірург зі стажем практичної роботи, закінчивши аспірантуру та захистивши в 1963 році дисертацію «Функціональна анатомія підключичної артерії» на кафедрі нормальної анатомії, впродовж чотирьох років завідував Центральною науково-дослідною лабораторією (1975-1979 рр.).

Професор Михайло Андрійович НЕТЛЮХ.

Після повернення на кафедру анатомії в 1979 році свої наукові інтереси зосередив на вивченні функціональної анатомії судинного русла, змін ультраструктури серцевого м'яза при експериментальній ішемії та коригувальних впливах. Михайло Андрійович Нетлюх підготував 5 кандидатів і 1 доктора наук, його перу належить близько 110 наукових і навчально-методичних робіт.

Проте головною працею професора Нетлюха став “Латинсько-український анатомічний словник (анатомічна номенклатура)”, який витримав кілька перевидань і яким донині користуються українські лікарі в цілому світі.

В 2000 році кафедру нормальної анатомії очолив доцент Юрій Ярославович КРИВКО (5.05.1960, м. Стрий Львівської обл.), випускник медичного факультету Львівського медичного інституту (1983 р.) учень професора Лева Михайловича Личковського. Після закінчення інституту працював лікарем-інтерном Львівської лікарні швидкої медичної допомоги (1983-1984), старшим лаборантом кафедри нормальної анатомії Львівського медичного інституту (1984-1986), а в 1986 році вступив до аспірантури на цій же кафедрі. В 1990 році захистив кандидатську дисертацію «Структурні перетворення шляхів відтоку камерної вологи ока в умовах ішемії і гіперемії очного яблука».

Професор Юрій Ярославович КРИВКО.

Від 1998 року Юрій Ярославович Кривко – декан медичного факультету № 2 Львівського медичного університету. В 2010 році захистив докторську дисертацію на тему «Зміни структурних компонентів спинного мозку і спинномозкових нервів при експериментальному цукровому діабеті та їх корекції нікотинамідом»

В науковому доробку професора Кривка Ю. Я. більше 200 наукових праць, серед яких – 3 монографії, біля 10 навчальних посібників, 15 патентів. Його наукові дослідження присвячені вивченню анатомічних особливостей структур очного яблука, що забезпечують циркуляцію водянистої вологи в умовах норми та при порушенні кровоплину, а також морфофункціональних виявів уражень судинного русла і органів периферійної нервової системи при цукровому діабеті та на тлі коригувальної терапії.

Колектив кафедри нормальної анатомії

Заслужений професор Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького (2014 р.) Ю. Я. Кривко підготував 10 кандидатів медичних наук, під його керівництвом започатковано два напрямки наукових досліджень кафедри – вивчення структурно-функціональних змін в організмі на тлі експериментального стрептозотоциніндукованого цукрового діабету та з'ясування впливу препаратів опіоїдної групи на організм людини та експериментальних тварин.

Колектив кафедри нормальної анатомії 2011 р.

В 2015-2016 рр. обов'язки завідувача кафедри виконував доцент Володимир Богуславович ФІК (26.01.1969, Львів), випускник санітарно-гігієнічного факультету Львівського медичного інституту (1992). В 1998 році захистив кандидатську дисертацію «Артеріальне русло нижніх кінцівок в нормі та при облітеруючих захворюваннях (ангіографічне і патоморфологічне дослідження)».

Доцент Фік В.Б. є автором понад 180 наукових та науково-методичних праць, в тому числі 6 навчальних посібників, 13 патентів, виконує докторську дисертацію.

Доцент Володимир Богуславович ФІК

В 2016 році завідувачем кафедри нормальної анатомії стала учениця професора Лева Михайловича Личковського, випускниця педіатричного факультету Львівського медичного інституту (1981 р.), професор Леся Ростиславівна МАТЕШУК-ВАЦЕБА (20.09.1957, Львів). Після закінчення інституту працювала лікарем-інтерном Львівської обласної дитячої клінічної лікарні (1981-82); асистентом (1982-93), доцентом (1993-2002), професором (від 2002) кафедри нормальної анатомії Львівського медичного університету.

В 1987 році під керівництвом професора Л. М. Личковського захистила кандидатську дисертацію на тему «Деструктивні і компенсаторні зміни гемомікроциркуляторного русла очного яблука в умовах ішемії, можливості їх корекції», а в 2001 році – докторську дисертацію «Закономірності перебудови гемомікроциркуляторного русла ока в онтогенезі, при ішемії та лазеротерапії».

Професор Леся Ростиславівна МАТЕШУК-ВАЦЕБА

Предметом ґрунтовних наукових досліджень професора Лесі Ростиславівни МАТЕШУК-ВАЦЕБИ є проблема встановлення закономірностей розвитку та вікових змін судинного русла очного яблука, його перебудови за умов ішемії, а також можливостей коригувальних впливів через застосування фармакологічних препаратів, гіпербаричної оксигенації та лазерного опромінення. З під її пера вийшло понад 200 наукових та навчально-методичних праць, серед них монографія, 10 навчальних посібників. Леся Ростиславівна є автором першого українського навчально-методичного посібника «Нормальна анатомія», який вийшов друком в 1997 році, дійсним членом Наукового товариства ім. Шевченка, відповідальним редактором XXII–XXV томів часопису «Лікарський збірник» (XXV том зареєстрований в Науково-метричній базі INDEX COPERNICUS), заступником декана медичного факультету № 1 з наукової роботи, підготувала 10 кандидатів наук.

Сьогодні у складі колективу кафедри нормальної анатомії Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького працює 2 професори, 11 доцентів, 17 асистентів, 3 старші лаборанти та 6 лаборантів.

Викладання анатомії людини для студентів, що навчаються за спеціальностями лікувальна справа, педіатрія, медико-профілактична справа,

стоматологія, фармація та клінічна фармація ведеться українською та англійською мовами. Колектив кафедри постійно працює над удосконаленням викладацької майстерності, підвищенням навчально-методичного та наукового рівня.

Участь львівських анатомів у міжнародних наукових форумах

Більше ніж за два століття, що минули від часу її заснування, на кафедрі створено та постійно поповнюється новими експонатами музей анатомічних препаратів, збережено унікальну бібліотеку наукової та навчально-методичної літератури.

Бібліотека кафедри нормальної анатомії

При кафедрі функціонує Анатомічний музей Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького (наказ

ректора ЛНМУ імені Данила Галицького від 16.12.2016 р. № 3639-з).

Колекція макропрепаратів людини Анатомічного музею Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького створена в 1894 р. під керівництвом завідувача кафедрою проф. Генріха Кадия при відновленні медичного факультету Львівського університету. На даний час вона нараховує 2000 одиниць зберігання. Колекція є унікальною і включає препарати органів людини і тварин у нормі, а також їхні варіанти, аномалії та виродливості. До колекції входять скелети, препарати кісток і суглобів плодів, новонароджених дітей та дорослих людей різного віку, а також скелети і нутроці багатьох тварин. Важливою особливістю колекції є те, що її значну частину становлять вологі, корозійні, мацеровані, ін'єковані та муміфіковані органи серцево-судинної, травної, дихальної, сечостатевої, ендокринної та нервової систем чи окремих частин тіла людини. Колекцію складають також рентгенівські знімки опорно-рухового апарата і серцево-судинної системи, стереоскопічні знімки та оригінальні препарати зрізів головного мозку. Наявність такої колекції дозволяє в повному обсязі проводити науково-дослідницьку роботу студентами, викладачами і лікарями усіх галузей медицини.

